

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 20. decembra 1994 • Leto IV, št. 25-26

DA DE JEZOŠ MIMO ŠEU...

"Malo smo zaspali, da Jezoš mimo šeu... Gé mo ga iskali?..."

MaJo je čudno, ka mi je ranč ta porabska pesem na pamet prišla zdaj, ka se približava Božič, nej pa povejmo "Sveta na", blajžena nauč..."

...ko, ka tau že lejta tō de-lajo, pa ovakši cajti? Leko, ka se človek s štirimi križi na plečaj že malo bole more potrū-diti za srečne minute, kak nedužni mlajši, šteri se eške romantično znajo čūdivati vsakši nauvi deli? Znabiti. Ali ja naša generacija in od nas stārejši, šteri smo že dosta vse kaj probali, že vejmo, ka so srečni trenutki takši, kak ftiči, šteri priletijo, nam veselo fūčkajo, pa so za en malo že prejk trej bregauv, prejk trej dolaj?...

Božič ali sveti den je takši velki svetek, ka so ga eške komuništarge tō za najvekši svetek meli. Istina, ka so uni nej tak gučali, ka je tau zato velki den, ka se je Jezoš n-raudo, liki ka je prej svetek držine. Če zdaj njamo ideo-logijo, moremo nutri previdati, ka je tau tō istina. Ka bi mali Jezoš brezi Matere pa Očo, brezi držine čino v tisti mali betlehanski štalici? Što bi ga nasito? Što napojo? Krave, birke, somarge že nej. Toplo bi ma zato bijlau, ka bi ga mara s svojo sapo segrejvala? Brezi držine, brezi očō i matere bi toplauto zato emo. Ka pa drū-žinsko toplino?

Takšo fele formo so eške nevōrni ateisti tō istinō meli. Na držini svejt stogi. Držina tak nastane, ka se dva mla-diva radiva mata. Familija grata iz lūbezni. Gda se dejte narodi, te se ta lūbezen širi. Pri

ZIMA NA VERICI

normalni lidaj. Stariške radi majo dejte, dejte lūbi očō pa mater, očā pa mati pa se pošūjeta. Poštūvanje je tō ena forma lūbezni.

Sveta držina bi vsejm nam mogla biti za peldo, za zgled.

Božični cajti majo vse puno simbolov. Snejg, krispan, svejča, makovi retaške, mraz, brojca, angeli, tri kralji, somarge, pastérge, štala, božične karte, rojstvo, sveklost, kipūvanje, dari, veseldje, radost, zvonci...

Čakanje. Pričakovanje.

Tau je vendrak glavno. Čakanje na nika lejpona, na nika posebnoga. Čakanje, ka se narodi mali Jezoš. Kak gda se slednje gni ne more včakati mladi par, gda se jim narodi njino prvo dejte...

Tačas pa naj bau nikši čūden nemér v naši srcaj, ka če dobimo od toga ali tistoga božično karto - ká ka se nam včasik tō vnauža pisati -, če dobimo lejpi krispan na placi - čteroga večer Jezoš prinesé -, če nam ne zgorijo figice, Baug dragi, če letos leko pride naš sin, ki je nin daleč doma, kak naj nutri vtalamo penaze, naj vsakšomi leko nikši dar kúpimo, če se nam z lanjskim filmom posrečijo kejpi pred krispanom, nej kaj bi pri paunaučnici nazaj gledale, ka do te drugi znali, ka smo mi čaralice, Baug vari naj na sveti den vnoči ger ne zas-pimo pa zamidimo paunau-čnico...

Potrūdimo se, naj nede istina pesem: "Malo smo zaspali, da Jezoš mimo šeu... Gé mo ga iskali?..."

Francek Mukič

V SLOVENIJI IZVOLILI PRVE ŽUPANE IN SVETNIKE V NOVE LOKALNE SKUPNOSTI

Volilci v Sloveniji so 4. decembra prvič volili župane in občinske svetnike v nove občine, ki jih bo na podlagi zakona o lokalnih skupnostih po novem 147. Na 3700 voliščih se je za župane potegovalo 635 kandidatov, za okrog 2.800 občinskih svetnikov pa več kot 18.000 kandidatov, večinoma strankarskih list.

Volilna udeležba je bila 62 %-na, sicer zadovoljiva, vendar precej manjša, kot smo je bili navajeni v prejšnjih časih. V nekaterih krajih so volilci volitve bojkotirali, ker nove občine niso oblikovane po volji občanov. Takšno nezadovoljstvo z oblikovanjem občin velja tudi za pripadnike madžarske narodnosti v Prekmurju, ki pa so vseeno volili svoje predstavnike v nove organe, hkrati pa so se odločili, da bodo v prihodnjem letu pričeli s postopkom za spremembe občin, kjer živi madžarska narodna skupnost.

Zaradi naglice Državnega zbora pri oblikovanju zakonodaje za nove občine mreža sedanjih občin gotovo ne bo dokončna, spremembe bodo odvisne od volje ljudi na referendumih, omogoča pa reformo lokalne samouprave bliže evropskim normam ter novo delitev pristojnosti med državo in lokalnimi skupnostmi.

Za izvedbo lokalnih volitev sta bila uporabljena dva volilna sistema: večinski sistem v manjših občinah (7- do 12-članski občinski sveti) in proporcionalni sistem, kjer so volilci v večjih občinah izbirali med strankarskimi in neodvisnimi listami. Ne glede, da še niso znani vsi rezultati volitev, je že v prvem krogu volitev izvoljenih 58 županov, v kar 89

občinah (tudi v Ljubljani in Mariboru) pa bodo volilci morali še enkrat na voliščih izbirati med dvema kandidatom, ki sta tokrat dobila največ glasov.

Za župana mestne občine Murska Sobota je bil že v prvem krogu izmed 6 kandidatov z veliko večino izvoljen Andrej Gerenčer, dosedanji predsednik skupščine občine. V mestni svet pa je izvoljenih 8 svetnikov iz vrst LDS, 4 iz SDS, po 3 iz SKD, SLS, ZLSD in Zelenih, Neodvisna lista in Romi pa imajo po 1 sedež. Tokrat so namreč prvič volili svojega predstavnika v občinski svet tudi predstavniki Romov.

Pripadniki italijanske in madžarske narodnosti pa so na teh volitvah volili kar trikrat. Podobno kot vsi volilci so volili župane in svetnike na splošnih volil-

nih listah, volili so svoje posebne svetnike v svojih občinskih svetih (pa dva v vsaki občini), poleg tega pa so volili še člane občinskih svetov na novo uzakonjenih samoupravnih narodnih skupnosti. Tako so Madžari v Sloveniji poleg svojih predstavnikov v občinske svete izvolili še 22 članov v občinski svet narodne skupnosti v Lendavi, 7 članov v občini Moravske toplice in 7 članov v občini Hodoš-Šalovci. Izmed 36-tih članov občinskih svetov narodnih skupnosti bodo izvolili še pokrajinski svet madžarske narodne skupnosti.

Opravljeno je torej pomembno delo. Upajmo, da volilci ne bodo razočarani, številne obljube kandidatov pa bodo uresničene.

Geza Bačić

EVROREGIJA OB TROMEJI

DOBER SOSED BOLJŠI KOT SLABO SORODSTVO

V zadnjih letih se je tako na Madžarskem kot v Sloveniji veliko spremenilo, kljub temu pa so se stiki, ki so obstajali že prej, razvijali tudi v teh oteženih razmerah. Največ težav je še vedno pri vzpostavljanju gospodarskih vezi. In prav na tem področju bo potrebno v prihodnje največ narediti, tudi v prid obeh manjšin, tako Slovencev v Porabju kot Madžarov v Prekmurju.

O tem je pred kratkim tekla beseda v Murski Soboti. Predsednik soboške občinske skupščine Andrej Gerenčer je v goste povabil predstavnika Železne županije. Poleg predsednika železnožupanijske skupščine dr. Gyule Pusztajja, županov Monoštra in Körmenda, se je pogovora udeležil tudi predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnök.

In kakšne so možnosti za sodelovanje v naslednjih letih? Žaživel naj bi sklad za razvoj mest ob tromeji, saj bi tako lahko konkurirali na razpisih za sredstva iz evropskih programov Phare in Overture, pa tudi za druga sredstva, ki jih razpisujejo institucije Evropske skupnosti. Poleg Murske Sobote in Monoštra naj bi se povezali tudi z Ženavci (Jenersdorfom). Nasplah bi bilo več sodelovanja ob tromeji. Tako bi kazalo ustanoviti obmejni regionalni svet z delovnimi telesi za razvoj konkretnih stikov. Veliko je potrebno storiti še na področju infrastrukture, za gospodarstvenike bi bilo veliko lažje, če bi se blago carinilo tudi na mejnem prehodu Hodoš-Bajánsenye, kjer naj bi omogočili predvsem promet za manjša tovorna vozila. Velike možnosti so tudi za sodelovanje na turističnem področju in še bi lahko naštevali.

Predstavniki Železne županije in občine Murska Sobota so opozorili tudi na vlogo medijev, predvsem lokalnih, ki bi morali več pozornosti nameniti dogajanju pri sosedih. Skratka potrebno bi bilo storiti vse za oblikovanje evroregije ob tromeji, saj je nenazadnje dober sosed boljši kot slabo sorodstvo.

**OBIŠČITE KOMPASOVE
BREZCARINSKE PRODAJALNE
(DUTY FREE SHOPE)
NA MEJNIH PREHODIH V
DOLGI VASI, KUZMI,
GEDEROVCIH, RADGONI**

* * *

**BOGATA PONUDBA
UGODNE CENE
ODPRTO VSAK DAN
OB 8 DO 20. URE**

**VESELE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO
BRALCEM PORABJA IN
SLOVENCEM NA
MADŽARSKEM**

LOKALNE VOLITVE NA MADŽARSKEM

11. decembra so pričakovali na voličih po vsej Madžarski približno 7 milijonov 800 tisoč volilnih upravičencev. Volitev se je udeležilo 40 %-ov vseh upravičencev. Naj omenimo tudi to, da je udeležba višja kot na zadnjih volitvah l. 1990, kajti takrat je oddalo svoj glas 36 %-ov prebivalcev.

Po madžarskem volilnem zakonu smo tokratne občinske volitve opravili v enem krogu, kajti ni bilo nobenih obveznih pragov, ni bil določen niti odstotek obvezne udeležbe niti potrebnih glasov. Zmagal je torej tisti, ki je dobil enostavno večino.

Za županska mesta, za mesta članov samouprav oz. županijskih skupščin je tekmovalo približno 100 tisoč kandidatov. Kandidate je postavilo kakšnih 7 tisoč strank, organizacij, društev itn.

Tudi v najbolj enostavnem primeru so dobili volilci tri liste. Na prvi so odločali o županu lastnega kraja, na drugi o članih krajevne samouprave in na tretji o članih županijske skupščine, torej širše regije. Tam, kjer se je volila tudi manjšinska lista, so dobili volilci štiri liste. V Budimpešti so dobili celo pet list, kajti poleg županov v okrajih so volili tudi glavnega župana madžarske prestolnice.

Manjšinska lista se je volila v približno 510-ih krajih. Zanimivo je omeniti, da je manjšinsko listo lahko volil vsak državljan, ne le manjšinci.

Končnih, uradnih rezultatov še ni, nekaj splošnih podatkov pa že imamo. Več kot 80 odstotkov županov je neodvisnih. Njihovo število je 2519. Njim sledijo župani socialistov, 107 jih je, njihov delež je 5

odstotni. Naslednji v vrsti so svobodni demokrati, potem krščanski demokrati.

Teško je sestaviti strankarski vrstni red, kajti stranke so prisotne pred-

vsem v glavnem mestu, županijskih središčih in ostalih mestih, ne toliko v podeželskih krajih.

Če analiziramo strankarsko prisotnost v županijskih skupščinah (teh je 19 + glavnemestna skup-

ščina), dobimo naslednji vrstni red: vodijo socialisti pred svobodnimi demokrati. Izmed opozicijskih strank so na najboljšem mestu torej na tretjem mladi demokrati, njim sledita

stranki malih posestnikov in krščanskih demokratov. Vrsto zaključuje Demokratični forum, bivša vodilna stranka vladne koalicije med l. 1990 in 1994.

Tudi po le delnih rezultatih lahko ugotovimo, da

ni prišlo do takega obrata kot leta 1990., ko so na lokalnih volitvah zmagale opozicijske stranke. Vse razvidnejša je pa polarizacija madžarske politične palete, ob socialistih in liberalcih najdemo zavezo mladih in krščanskih demokratov ter demokratičnega foruma, kot zastopnico sredinsko-desne strune.

Pred zaključkom redakcije smo dobili še nekaj sicer neuradnih - podatkov o porabskih županih. Bivšim županom so zaupali na Gornjem Seniku, Dolnjem Seniku, v Števanovcih in na Verici-Ritkarovcih. V Sakalovcih je zmagal novi kandidat Antal Črenko, tudi v Andovcih bodo imeli novega človeka v županskem stolu, Karla Holeca.

-MS-

GALLUP NA VERICI

Konec novembra je na Verici bila predstavitev delnih rezultatov sociološke raziskave Inštituta Gallup iz Budimpešte. Raziskavo je naročila fundacija Kópíckó iz Óriszentpétra. Pismo poročilo o rezultatih svoje raziskave je sestavil le sociolog Péter Radó, ki je sedaj vodja Oddelka za etnične in narodne manjšine pri Ministrstvu za kulturo. Ostali člani raziskovalne skupine so poročali ustno. Iz tega smo med drugim izvedeli, da je 49 odstotkov porabskih Slovencev neaktivnih, 45 odstotkov aktivnega prebivalstva pa kmetuje v domači vasi, za lastne potrebe.

Péter Radó je v svojem prispevku ugotovil, da raziskava ni imela namena razrešiti t.i.m. "vendskega vprašanja". On sam je prepričan, da pripradniki narodne manjšine, ki živijo v sedmih vaseh v okolici Monoštra, tvorijo eno samo narodnostno skupnost. Glavni problem pa ni to, kako se ta manjšina imenuje, ampak to, da se zelo hitro asimilira. Če primerjamo skupno madžarsko-slovensko sociološko raziskavo iz leta 1987 z zdajšnjo, moramo povedati, da je prejšnja bila bolj temeljita in bolj korektna. V sedANJI je več površnih ugotovitev. Tako na primer ni res, da je v časopisu Porabje večina člankov napisanih v madžarščini in da slovenskih oddaj na Radiu Győr ljudje ne poslušajo zaradi tega, ker jih ne razumejo.

Z zanimanjem pričakujemo še objavo analize gospodarskega položaja v Porabju.

-mkm-

NOUVE OBČINE

Tak kak na Vogrskon so bile decembra tudi v Sloveniji lokalne volitve. Velke občine so razpadle, dobili pa smo 147 malih. V Pomurju smo meli štiri občine: Murska Sobota, Lendava, Ljutomer in Gornja Radgona. Po novonov mo jih meli 18. Gvušno vas zanima, kak de pri vaših sausedaj ob meji. Soboska občina je razpadla na devet občin: Beltinci, Cankova-Tišina, Gornji Petrovci, Hodoš-Šalovci, Kuzma, Moravske Toplice, Puconci, Rogaševci in Murska Sobota. Če bi naštejali štera ves v kero občino spada, bi ponučali preveč papejra. Zato samo poglednimo kak do zglejdale občine Gornji Petrovci, Hodoš-Šalovci pa Kuzma.

Adrijanci, Boreča, Gornji Petrovci, Košarovci, Križevci, Kukeč, Lucova, Martinje, Neradnovci, Panovci, Peskovci, Stanjevci, Šilinci pa Ženavlje spada-

jo v občino Gornji Petrovci. Za župana sta kandidatejala Aleksander Kerčmar in Franc Šlihtuber. 39-letni Šlihtuber iz Stanjevca je bil izvoljen v prvonov kraugi. Novovoga župana majo že tudi v občini Kuzma. Med Jožetom Škaličom iz Gornjih Slaveč, Ludvikom Kočarom od Grada in Evgenom Bundlerlo iz Kuzme so se volilci odloučili za 48-letnega Kočara. V občini Kuzma pa so kraji: Dolnji Slaveči, Dolič, Gornji Slaveči,

Grad, Kovačevci, Krplivnik, Kuzma, Matjaševci, Motovilci, Radovci, Trdkova, Vadarci pa Vidonci.

In kak je v občini Hodoš-Šalovci? Tu do župana izvolili v druigjon kraugi. Največ glasov sta dobila Aleksander Abraham in Rudolf Svetec. Kraji Budinec, Čepinec, Dolnec, Domanjševci, Hodoša, Krplivnika, Markovec in Šalovec pa do mogli takške ednoug iti volit.

se

Spremljajte televizijsko oddajo

SLOVENSKI UTRINKI
vsako drugo soboto ob 9.40 na
2. programu madžarske televizije

Naslednja oddaja bo
30. decembra 1994

REVOLUCIJA V PRAGI

"Téda nyim Goszpodin Bog ednoga krála proti drügim zbüdi, tak da proti drügimi bode. Téda velike bojne nasztánejo. Vu tej Bojnai velike porcze i dácsce notri szprávjio, da je nej vöpvödáti."

Kot "veliko bojno" ome-nja Sibila spet tridesetletno vojno (1618-1648), ki se je začela z revolucijo v Pragi.

"Téda de lüsztvö zavolo porcz, stere nedo mogli placšüvati, doszta man-trani i szilof od nyih vzemejo. Téda med lüsztvö-vom velika revolucija nasztáne i do sze proti právdni Hizsam posztá-vlali, zátok, da oni tak velike porcze nedo mogli palcsüvati. Téda doszta lüdi fküper pride, i blüzi toga velikoga várása okoli násztánejo. Té do velikási országov vidli, téda sze vszi vu té velikí várás szprávjio, i tám eden veliki tanács drzsáli bodo. To sze zgodi vu lá-danyi ednoga krála, steri po iméni oszmi bode. Té de fszáki pri tom tanácsi steo názocsi biti ino bi fszáki rad znou, ka sze vu tom tanácsi vödokoncásá. Ár vnozšina lüsztvö fkü-per pride, gda czajt pride, ka de té veliki tanács drzsáni. Téda sze na ed-nouk naznánye dá, da naj lüsztvö zdaj vu jármi darzsimo, nai oblászt ne dobijo, naj je placšü-ványe králeszki porczám dárzsimo. Gda de lüsztvö tou csüilo, ka nyim dács fkraj neszpádne, táda nafküper glász zdignejo ino do kricsali:

"Vi Goszpodje, mi szmovám dávali dokecs szmo ka méli, brezi sze szilnoszti! Mi zdaj vecs nika nemamo! Vi znáte, ka szte szami vu nase hizse prisli ino szte nam vzeli, ka sze je vam vidlo. Ino szte szí szami placšü-ovali, i nám nej telko niháli, ka bi sze mi z nasov Dec-zof mogli naraníti, da mi zdaj vu zsmécsavaj i ne-volaj moremo gladüvati."

Na tej recsi sze szodczí nedo szkárbeli, nego do dönok veliko dácsö od

lüsztvö proszili. I lüsztvö sze nede stélo podati, nego de krépkö fküper drzsálo i pravilo: 'Vi gosz-podje, dajte szami za nász, ar szte vi zse doszta od nasega dela vzéli! Mi vecs zdaj nika ne more-mo dati, da vecs nika nemamo.' Téda velikási nisterne mozse proszto-ga lüsztvö f temnico dajo zapreiti i lüsztvö proti tomi goriszáne. Téda fcsaszi velike bojne nasztánejo, tak da veliki sereg Goszpodov od zsitka pride. I vnozšina lüdih vu toj bojni szpádne. I doszta Goszpode vu tom várási morjeno bode, tak da vszáki kout pun bode. Nego jih eske doszta zviszike varaske tánácsne hizse doli vrzseno bode."

"Metanje skozi okno" je resnični dogodek, ki ga zgodovina pozna kot "praško defenestracijo". Leta 1418 je ljudstvo pometalo svétnike skozi okna magistrata v Pragi.

"To proszto lüsztvö, stero vu toi bojni tao vzeme de kricsalo: 'Jeli morem jaz od gláda i vu bojni mreiti? (nánje vsze edno nemo szvojo déczo

szedi lezsalo. Niske je nede steo pokápati."

Bog kaznuje zemljiško gospodo, ker ravna s podložniki neusmiljeno. Kaznuje tudi protestantske duhovnike, ker poleg Boga ljubijo tudi ženske.

"Tou kástigo Boug za toga volo na Goszpode püsztí, da szo oni szvoje podložsnike od njihovo-ga déla prekrácsli i z velikimi porczami i dácsöf mántali.

Odrugim, da szo dovi-cze i szirote zámétávali.

Trétjim, da szo krive právde vodili.

Strtim, da szo visziki i gizdávi bili.

Pétim poleg grdoszti i prelomlenyá Hizsnoga zákona i krive vöre.

Sésztim zavolo muzsi-ke plesza i za druge lagovije volo.

Szédmim, da szo podložsnikov szini na szol-dacski sztráni i cseri vu szvoje dvore za szlüz-sbenicze szprávlali.

Oszmin, da szo szvétke nej szetili.

Záto do oni od szvoji podložsnikov kastigani.

Dühovniki, steri pot milostye bojznosz Goszpodnovö osztávjio,

vido) Od gládá mérati?' Téda bojna sztrasna násztáne i eden velik sereg mrtveczov de pov-

nyim Goszpodin Bog tudi kastigo posle, da nyim njihovo imánye vzemejo i od nyihovi hizs

NAŠE PESMI (89)

PRELEJPE RAVNE SO POLE

Prelejpe ravne so polé,
po paul' mi eden fantič gre,
al' un si poje tak lepau,
tak lik' bi (j)igro na žveglau.

Marija ga je srečala,
prelejpo ga je pitala,
al' kaj si fantič tak veseu,
kaj si tak lejpo pesem peu.

Al' kaj bi nej veseli būu,
da(j) sam pri svetoy meši būu,
al' tam sam vüdo Jezoša,
Marijo, svet'ga Jauzefa.

Pred njim je križ, za njim je križ,
Jezoš krvavi paut potüu,
pred njim je križ, za njim je križ,
Jezoš krvavi paut potüu.

Pred njim so cvele raučice,
za njim so šlé sirautice,
sirautice zagüblene,
od domi so zavržene.

Al' kam te šlé sirautice,
da(j) doma nindrik nemate,
ta gori k Oči, tá domau,
gori vu tau sveto nébo.

Gorenji Sinik
-mkm-

vözgonijo.

Nisterna zszenszka de deite nadájala, je fkraj dene.

Drugá de krüh v pécs noszila ino ga povrzse.

Trétya de kravo dojila, jo povrzse.

Strta de prela, povrzse kocza i zgrábi kodelo - ino letijo vsze za popami, gda do nyé vidili leteti na pobeg.

Dühovnikom sze ete pobeg nede vüdo i oni szvoj gvánt vöpremenijo, nai oni nedo poznani od szvoji neprijátelov. Nisteri nyim gvúna meszta szprávjio, z jesztvinov i z pitvinov do nyé gori drzsali, i nyé eske na pot

szprevajali. Oni bi je leko ovadili, ali tou nedo stéli fcsiniti, nai sze zs nyimi zgodi, ka sze zsnimi zgodi má. Gda oni dale pridejo, bodejo oni od doszta z recsami sinfani i bujti. Tou sze nyim vsze zgodi záto, da ji doszta med nyimi bole zszenszki sztális, kak bozso zapovid lübi. Zato, da szo oni gizdávi, nevöskéni i proti szziromáköm neszmileni bili, té várás de do pítanoga dnéva vu pepéli lezso. Tiszti lüdjé, steri preikosztánejo ednoga dobroga krála dobijo."

Marija Kozar

BOŽIČ - PRAZNIK LJUBEZNI

... Ko sta Jožef in Marija bila v Betlehemu, so se njej dopolnili dnevi, da bi rodila. Rodila je sina, prvorojenca, ga povila v plenice in položila v jasli, ker zanju ni bilo prostora v prenočišču.

Prav v tistem kraju so pastirji prenočevali pod milim nebom in se čez noč vrstili na straži pri svoji čredi. Gospodov angel je stopil k njim in Gospodova svetloba jih je obsijala, da so se zelo prestrašili. Angel pa jim je rekel: "Ne bojte se! Glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudi. Danes se vam je v Davidovem mestu rodil Zveličar, ki je Kristus Gospod. Po tem znamenju ga boste spoznali, našli boste dete, povito v plenice in položeno v jasli." In v hipu je bila pri angelu množica nebeških zborov, ki je hvalila Boga in govorila: "Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so mu po volji."

Ko so angeli šli od njih v nebesa, so pastirji rekli drug drugemu: "Pojdimo torej v Betlehem in pogledimo to, kar se je zgodilo in kar nam je sporočil Gospod..."

Poročilo evangelista Luke o rojstvu Jezusa Odrešenika je pravšnji uvod v razmišljanje o pomenu božiča, tega čudovitega praznika za vse, ki verujemo v moč večne Ljubezni in večnega Zveličanja. Vsakemu izmed nas božični prazniki, doživljanje božičnih skrivnosti, pomeni kaj svojkega, enkratnega, samo njegovega. Za naše bralce smo za praznično številko časopisa o božiču spregovorili s števanovskim župnikom,

gospodom Štefanom Totom, ki se na bližajoče se praznike še posebej skrbno pripravlja.

Božič, praznik Gospodovega rojstva, je, zdi se mi, med prazniki nekaj posebnega; veselimo se ga na svojstven način, čutimo ga prav tako kot nekaj, kar nas osreči in napolni z novo milostjo; kaj Vam kot duhovniku pomeni božič - praznik Kristusovega rojstva?

"Božič je, mislim, za vsakega najlepši praznik. Pravimo, da je to praznik ljubezni; praznik ljubezni zato, ker se je Druga Božja Oseba učlovečila in postala človek za naše odrešenje. Iz Božje Ljubezni se je to zgodilo, zato pravimo, da je božič praznik ljubezni. Bog nam je izkazal svojo neizmerno ljubezen, kot piše v Svetem pismu: "Bog je svet tako ljubil, da je poslal svojega edinorojenega sina za odrešenje." In to se je uresničilo ob prvem božiču v Betlehemu. Praznik je za nas, duhovnike, praznik, a tudi "delovni dan", posebej pa božič. Pri polnočnici skupaj z verniki radostno praznujemo Kristusovo rojstvo, potem darujemo še slovesne maše naslednji dan. Ampak neizmerna Božja ljubezen nam pomaga, da iz ljubezni in zaradi ljubezni služimo vernikom, kot je Jezus prišel na svet za nas in zaradi nas, da bi se za naše zveličanje učlovečil in nas odrešil greha in večnega pogubljenja. Moje boži-

čno praznovanje je, lahko rečem, blagoslovljeno opravilo, "delo", po drugi strani pa velika notranja sreča, saj z mano praznuje tudi moja mati, ki je, hvala Bogu, še živa, in tako je zame to tudi pravi družinski praznik."

In kaj pomeni praznovanje božiča Štefanu Tothu?

"To je praznovanje in delo obenem; najprej se na sveti večer pripravljam

skupaj z duhovnikom smo ena družina, duhovnik je tesno povezan s to družino, posebej še ob praznikih, kakršen je božič. O božiču pa bi rekel še tole: ob božiču ljudje obdarujejo eden drugega; to ima simboličen pomen, saj je Jezus najlepši in največji dar za vse nas, dar, ki nam ga je poslal naš nebeški Oče. Na to se spomnimo, ko obdarujemo svoje najdražje."

In še eno, zdi se mi, pomembno vprašanje: bodo vaši verniki, vaša velika družina, ob božičnih slovesnostih deležni tudi čestitke ali še več v slovenskem jeziku?

"Seveda bodo. Ob velikih praznikih vernike vedno pozdravim v slovenščini, pa tudi pridigam slovensko. Ob koncu maše jih prav tako nagovorim slovensko; voščim jim veselo praznike. Med mašo pa vedno pojemo lepe slovenske božične pesmi. Še malo, pa bo tudi moja pesmarica nared in takrat bodo vsi verniki imeli pred sabo besedila pesmi. Nekatere slovenske pesmi so prelepe."

"Hvala za vse te lepe

Valerija Perger

Radenska

NARAVA DAJE NAJBOLJŠE

Zadnje čase se posebej poudarja to, da je božič predvsem družinski praznik; kaj je duhovniku družina?

"Duhovnik je pravzaprav zelo srečen človek, saj ima kar dve družini: prvič je to družina s starši, jaz imam mamo in to me osrečuje, drugič pa je duhovniku družina njegova fara, njegovi farani; to je največja možna in ljubeča družina, ob kateri se duhovnik počuti ljubljenega in spoštovanega."

Lahko rečemo, da je duhovnik lahko neizmereno srečen, saj ima največjo družino v fari.

"To je res. Vsi verniki

KULTURNO-ŠPORTNI UTRIP OB KONCU LETA

Ob koncu leta se zgostijo prireditve in nastopi, pri večini kulturnih in športnih društev se naredi bilanca opravljenega dela in delajo načrti za naslednje leto. V našem prispjevku vas želimo informirati o tem.

TAKŠO JE EŠTJE NEJ BILAU...

Edno soboto prauti konca novembra je živahno bilau v Sakalauvca, v kulturnom domu. Velka dvorana se je napolnila tak, ka je dosta lüdi moglo stati.

Iz Murske Sobote je prišla nastopat romska (ciganska) gledališka skupina. V soboški občini skurok tri gezero Ciganjov žive. Če se od Sobota vzemate prauto Maribori, na pravoj strani vidite ves - Puščo. Navekša tam živejo, znautra v varaša ji pa menja. Iz te vesi so prišli špilati v Sakalauvce. Njina igra je sploj interesantna bila. Gučali so prekmursko, tak ka je vsakši leko razmo. Dostakrat so pa ciganjski tũ gučali. Lepo je bilau videti, ka so sakaluvski Ciganji tau razmeli. Pa nej samo Ciganji, liki drũgi tũ. Dobro znamo, da v Sakalauvca tũ živejo Ciganji, veĉ kak 20 % prebivalcev. Deca vkũp odi v šaulo, etak so se pa drugi tũ kaj navčili po ciganjskom.

Kak sam poslũšala pa gledala tau špilo, mi je mladost prišla na pamet. Sakalauvski Ciganji gvũšno nedo ĉeme-rni, ĉe mo se spominjala na tista lejta, gda so

eške po vasnicaj nis-tarne ženske pa moški kaudivali, kaj odavali ali pa pri pavraj delati za gesti pa piti. No, tũj so tũ tau špilali, kak so gnauksvejta živeli. Nej so meli stalno mesto, ojdli so od iže do iže. Tau je bila njina usoda. Nej so znali šteti pa pisati. Će so sreĉo meli, pri dobrom gazdi so dobili delo.

Tak sam gledala, da so vsi zadovolni bili. Tak publika kak igralci. Dr-gauĉ se pa leko sreĉa-mo.

I. B.

steri ste 3. decembra prišli v kulturni daum na Gorenjom Seniki, ste vidli pa ĉũli, ka delavci te fabrike ne znajo samo fanj kreme, šam-pone pa parfũme naredti, litji znajo lepau popejvati tũ.

Pevski zbor KRKA je prišo nastopat na Gore-nji Senik z Dolenjske. V svojom programi so nam notripokazali 14 pesmi. Priredbe (feldol-gozások) ljudskih in narodnih pesmi so bile vkũppobrane iz skorok vsakše pokrajine v Sloveniji. Tak so popej-vali prekmursko pesem

go spominjali na vesele Dolenjce. Sploj pa te, gda na ĉap vdarijo be-ĉko cvička (rdeĉo vino), steroga so dobili v spomin.

NOGOMETAŠI NA ĆETRTEM MESTU

Nogometni klub iz Slovenske vesi igra v prvi županijski ligi Źele-zne županije. Ćlanska ekipa je jesensko sezo-no konĉala na ĉetrtlem mestu.

2. decembra so se

je poudaril, da je zado-voljen tako z rezultatom kot z igralci. Sicer je omenil, da so konĉali lani z istimi igralci dosti niže na lestvici. Od tak-rat se je spremenilo vzdušje, tako med igralci kot tudi odnos med vodstvom in igral-ci.

V okviru kluba deluje-ta tudi mladinska in kadetska ekipa. Trener mladinske ekipe je po-vedal, da z rezultatom sicer ni zadovoljen, treba je pa vsekakor priznati, da se v letošnji sezoni niti enkrat ni zgodilo, da bi ĉlanski ekipi odbili kazenske toĉke zaradi neprisot-nosti mladincev. Kajti lani se je dogajalo tudi to.

Trener kadetov je poudaril, da je najbolj zadovoljen s številom svojih igralcev. Na tre-ninge hodi namreĉ približno petindvajset de-ĉkov iz Slovenske vesi in Sakalovcev. Najbolj ponosen je na to, da se Nogometni klub Hala-dás iz Sombotela zani-ma za dva njegova mlada igralca.

Igralce in sponzorje je pozdravil tudi župan mesta Monošter. Med drugim je poudaril, da osnovne pogoje mora zagotoviti samoupra-va, sredstva sponzor-jev so le dodatek.

Tudi vodstvo kluba se je zahvalilo sponzorjem in kljub županovi izjavi je izrazilo upanje, da lahko raĉuna na po-moĉ sponzorjev tudi v prihodnje.

- MS -

Pevski zbor KRKA iz Novega mesta

KRKA - JE NEJ SAMO KOZMETIKA

Gvũšno ste že veĉkrat vidli kakšno reklamo na televiziji, gde je pisalo KRKA-KOZMETIKA. Zadnje ĉase vskorok vsakši den dvakrat vidi-mo reklamo mazila pro-ti herpesu. Leko ka mate kakšno takšno kremo tũ, stero so na-redli v fabriki KRKA v Novem mestu. Tisti,

Ne ouri, ne sejaj, stero pa dobro poznamo pri nas v Porabji tũ.

Nastop pevsoga zbora - poleg steroga so spopejvali tri pesmi domanji pevci tũ - se je vido vsikšoma, steri si je vzejo ĉas pa je prišo pogledat program. Nji pa je bilau, na žalost bole malo. Istina, ka je tisto soboto vũlki mraz bijo.

Gorenjiseniĉki pevci do se eške gvũšno du-

sreĉali igralci in vodstvo kluba na prijateljskem sreĉanju s svojimi sponzorji. Kot smo zve-deli, je vodstvo zado-voljno z rezultati ekipe. K dobri uvrstitvi so prav gotovo prispevali tudi primernejši pogoji. Klub je namreĉ uredil okolico igrišĉa, posodobil ce-sto do igrišĉa in parkirni prostor. Naslednje leto bi želeli obnoviti slaĉil-nice in sanitarije.

Trener ĉlanske ekipe

LJUDSKE PESMI Z GORIČKEGA

ČI BI GES BIJLA FČELA

Či bi ges bijla fčelica, pod tem naslovom je glasbena pedagoginja (znana tudi v Porabju) Marija Rituper pripravila knjigo, v kateri je petdeset ljudskih pesmi z Goričkega. Hkrati s knjigo je Podjetje za promocijo kulture Franc-Franc založilo kaseto, na kateri je dvanajst pesmi. Pojeta jih Dragica Balek in Šandor Bencik ob spremljavi skupine ljudskih glasbenikov Gorički klantoši. S koncertom v živo so pesmi in knjigo predstavili poslušalcem v soboški grajski gledališki dvorani.

Seveda pa prireditev ni bila tako suhoparna kakor naštetih (a potrebni) podatki o zanimivem kulturnem dejanju v Soboti. Gorički klantoši so dodobra ogreli dlani poslušalcev, ki so do zadnjega prostorčka napolnili dvorano, ploskanja pa ni in ni bilo konec, ko sta temperamentno zapela Dragica in Šandor, ki je star triinosemdeset let.

Marija Rituper je med učiteljevanjem v Gornjih Petrovcih na pobudo pro-

fesorja Mirka Ramovša začela zbirati goričko ljudsko izročilo. Poleg izvirne folklorne skupine, ki jo je ustanovila in ki je goričke pesmi in plese ponesla v svet, si je avtorica v dveh desetletjih ustvarila še dragoceno zbirko ljudskih pesmi in plesov.

Pesmarica Či bi ges bijla fčelica je del širše zasnovanega istoimenskega kulturnega projekta, ki želi ljudske pesmi z Goričkega približati današnjim rodovom. Goričke ljudske pesmi so v marsičem specifične, kakor je bila svojstvena usoda skupnosti, v kateri so nastajale. Prav zaradi tega so njihove

spoznavne razsežnosti tudi za današnjega kulturnega naslovnika lahko zanimive.

V pesmarici je zbranih petdeset tematsko raznolikih pesmi, ljubezenskih, stanovskih, vojaških, tudi šaljivih in baladnih. Besedila so opremljena z notnim zapisom, kar bo še posebej dobrodošlo za folklorne skupine.

Avtorica pa je v uvodni besedi tudi zapisala: "S to poljudno pesmarico želim stopiti v vsako prekmursko domačijo z željo, da se pesemsko izročilo ohrani v vsej svoji lepoti takšno, kot so nam ga prepustili naši dedje in babice. Tudi v današnjem času je mogoče najti priložnost in čas za gojitev ljudske pesmi. Ta mora imeti tudi v sodobnem življenju svoje mesto. Potrebno je, da mladi rod vzgajamo v ozračju, kjer bo čutil vrednote ljudske pesmi. Napredek ne pomeni zavračanja vsega, kar je dala preteklost."

eR

zavarovalnica triglav d. d.

območna enota M. Sobota

PREDSTAVNIŠTVA:

GORNJA RADGONA, Cesta na stadion 1a tel.: 61-697
 RADENCI, Panonska 1
 LENDAVA, Miinska 5, tel.: 069/75-257
 LJUTOMER, Ormoška 12, tel.: 069/81-136
 APAČE 117, tel.: 069/69-418

Zavarovalnica **TRIGLAV** d.d. je najstarejša zavarovalnica v SLOVENIJI. Nadaljujemo več kot 90 letno tradicijo naših dedov, vendar na nov in sodoben način, kot to od nas zahteva življenje, predvsem pa VI-naši zavarovanci.

Območna enota MURSKA SOBOTA je ena od 10 samostojnih organizacijskih enot in že več kot 45 let spremlja življenje in delo ljudi v DEŽELI OB MURI.

V letošnjem letu smo pripravili več novosti z vrsto ugodnosti:

- Paketno avtomobilsko zavarovanje postaja resnično najcelovitejše in najugodnejše;
- Družinski paket, ki združuje vse oblike zavarovanja premoženja in oseb enega gospodinjstva;
- Kmetijski paket, kot oblika zavarovanja živali, posevkov in plodov ter ostalega premoženja, oseb in dejavnost vsake sodobne kmetije;
- Obrtniški paket - celovita zaščita oseb, premoženja in dejavnosti;
- Ne pozabite na nezgodno zavarovanje vaših najdražjih!
- Zvestobo nagradujemo posebej!

Naša zastopniška mreža pokriva vsa naselja, področja in dejavnosti, tako da smo lahko vsak dan v stiku z vsemi, ki nas potrebujejo. Ponosni smo, da je naše sodelovanje z zavarovanci dolgoročno.

Obiščite nas ali pokličite, obiskali vas bomo mi - želimo vas seznaniti s svojo dejavnostjo.

V LETU 1995 VAM ŽELIMO VELIKO SREČE IN ČIM MANJ NESREČ!

NIČ NI TAKO VARNO, DA NE BI POTREBOVALO ZAVAROVANJA

SREČEN BOŽIČ IN USPEŠNO NOVO LETO

FROHE WEIHNACHTEN UND EIN ERFOLGREICHES NEUES JAHR

MERRY CHRISTMAS AND A HAPPY NEW YEAR

OD SLOVENIJE..

VOLITVE

Prvi krog lokalnih volitev je za nami. Tretjina županov je bila izvoljenih, preostali pa bodo v drugem krogu. Pri volitvah članov občinskih svetov pa so se najbolj odrezali Slovenski krščanski demokrati z 18,53 % glasov, za njimi pa so se zvrstili Liberalna demokracija Slovenije (17,25 %), Socialdemokratska stranka Slovenije (13,86 %) in Združena lista socialnih demokratov (13,31 %).

OSEM SODNIKOV RAČUNSKEGA SODIŠČA

Poslanci slovenskega parlamenta se v decembrskih dneh zabavajo s proračunskim memorandumom za naslednje leto, izvolili pa so tudi osem sodnikov računskega sodišča. Med njimi je tudi dosedanja direktorica soboškega SDK-ja dr. Etelka Korpič-Horvat, ki je postala namestnica predsednika. Računskemu sodišču bo predsedoval dr. Vojko Antončič. Mandat sodnikov računskega sodišča je devet let.

KUČAN NA SLOVAŠKEM

Slovenski predsednik Milan Kučan se je mudil na dvodnevem uradnem obisku na Slovaškem. V Bratislavi se je sestel s predsednikom Michalom Kovačom in nekaterimi drugimi vodilnimi slovaškimi politiki. Ob tej priložnosti so podpisali sporazum med državama o sodelovanju na področju izobraževanja, znanosti in kulture.

DELITEV DRUGEGA MESTA

V Tampereju na Finskem so podelili nagrade evrovizijskega tekmovanja za najboljše akcije proti sovražnosti do tujcev. Med desetimi sodelujočimi državami je prvo mesto zasedla Velika Britanija, Slovenija pa si je drugo mesto razdelila z Nemčijo in Madžarsko. Slovenija je predstavila gledališki projekt za pomoč begunskim otrokom iz Bosne in Hercegovine.

V cerkvi se posvejtje gorvožgejo, svejče cejmešter vožiga, zvonar pa začne s trejmi zvonovi vkupzvoniti. Paunauč je. Cirkev je že skurok puna, vsakši si vsede v svoj stolec.

Strašen mraz je. Ljudje cejlak napunijo cerkev. Kumaj se zaprejo vrata. Zvonovi eške lepau zvonijo, zamudni eške prihajajo, se tiskajo naprej, ali na kauroš ali se potegnejo v kakši kaut. Kakoli je mraz, ljudje ga za eno malo ne čutijo. S svojo sapov segrejejo cerkev. Gda pa poglednejo na napravleno stalico, v jaslicaj z malim Jezušom, steroga nejma mara segrejva s sapov, te mine vse, ka leko mauti človeka. Meša se začne ranč, gda je paunauč. Orgle zaigrajo, v cerkvi je nebeški mir.

Agneška pa Lorenc sta nagnauk prišla k meši. Lorenc je vseo na moški tau, Agneška ima stolec na ženskom deli. Gda so orgle zaigrale, Agneškin obraz je grato puno skonz. Sranjuivala je svoje skonz, svojo nevolu, tak je čutila, ka se cerkev na njau oberne. Lorenc je iz of kraja dobro vido Agneško, pa je nej znau, če de djauko z njau vred ali de se čemeriu. Edno si je gor djau. Če se té nevole rejšita, on sam de se tu ovak držo.

"Sveta nauč, blajžena nauč. Vse že spi, je paunauč..." spevajo na konci meše. Agneški je pa za toga volo vse zmetnejše. Kelko noči je že prteklo, gda je zaman čakala svojga sina domau. Gde je zdaj, ka dela, nej je lačen, nej ma je mrzlo? Stau pa stau pitanj je vrelo v njenoj glavi. Nigdar se je nej zgodilo nej v njenoj pa nej v držini od starišov, da bi na sveto nauč nej vsi vkup bili.

Za Lorenca je ta meša, ta nauč tu nej leka bila. Dapa on se je držo, kakoli bi večkrat on sam tu rad djauko.

1980. leto se je pisalo. Lorenc je delo v Varaša v Kosinorej fabritji, Agneška pa v židanoj fabritji. Mela sta tri deteta, llonko, Agneško pa Lorenca. Lorenc je letos bio 16 lejt star.

On je najmlajši. llonka pa Agneška sta že oženjene. Agneška je doma pri starišaj s svojim možaum, llonki so v vesi zozidali nauvo hišo. Starišje so pred dvajsti lejtaj prišli v fabrike delat. Prva so pa ojdli po repaj, zmetno so si slüžili kri. Oni so tu začnili zidati po tistem, kak so v fabrike prišli. Fabrike, banke so pomagale, da si je leko vsakši nauvo izo zozido. Mlajši so rasli, delati je dosta trbelo.

Kakoli je nej leko bilau, ta držina - kak dosta v vesi - je lepau živela, den do dneva so baukse živeli, svoji deci so vse več dali.

Mali Lorenc je bio v držini "postriüžnjek" pa sam pojep. Sploj radi so ma bili, oča pa ponosen, da se je po dvej deklini pojep tu naraudo. Kak že tau šegau ma biti, maloga vsakši rad emo, vsakši ma vse dopusto z mišljenjom: "Njajte ga, njajte, vej je pa eške mali".

Maloga Lorenca je mati sploj rada mejla. Lorenc, gda je že vekši zraso, se je itak vcuj vlejko k materi. Mati ma je dosta več dopüstila kak oča. Oča je zatok sigoren človek bio, tau pa tisto je nej samo deklam, liki vsakšomi brano. Včasim je rokau tu

nauo, kakšna sled na obrazi je tu ostala. Etak je pa mogo red biti v držini.

Dekle so pošteno gorzrasle, pošteno so se oženile. Mali Lorenc je kesno dejte bio, 10 lejt po drugoj sestri se naraudo. V šauli je

dober učenec bio, dapa školnicke so z njegovim obnašanjom nej zadovolni bili. Mati je ojdla bole na sestanke, etak je pa ona zatok dosta zatajila oči. Vejdlja je, ka je malo nagel, pa gvüšno, ka bi maloga dobro naklau.

Mali Lorenc je den do dneva vekši grativo, dapa itak je takši materin bio. Nej se ma je vidlo, če je oča pokazo, ka rad ma mater. Stari Lorenc je pa nej z dobrim srcom gledlo na tau, da se njegov sin - že skurok velki legen - itak k materi vleče. Obadva sta nikak ljubosumna (féltkenyek) bila na mater. Njevka je bila zatoga volo tu, ka je stari Lorenc rad emo red, pa je maloga večkrat napakivo, mati ga je pa branila. Mali Lorenc je dobro vedo, zakoj se k materi vleče. Vedo je, ka je leko razviüzdani, mati ga obrani.

Lorenc je raso, v srednjo šaulo je prišo v Sombotel. Nevola se je te začnila. Prvo leto se je eške lepau včijo, dapa vse večkrat so profesori pošilali pisma, ka ga dva-tri dni nega v šaulo. Gde je bio? Eden cajt je té pisma mati skrivala, gnauk je pa pri meši bila pa je pismo očo zaodlo. Tam je napisano bilau, ka je mali

NAM SVETA NAUČ

Lorenc té keden samo v srejo prišo v šaulo. Istina, ka se vči, dapa tau že ne morejo ta gledati. Prosijo stariše, aj pridejo prec v šaulo.

Gda je Agneška domau z meše prišla, je nastanila takša nevola, ka so skurok na bitje šli. Lorenc je samo Agneško kriviu. Vö je dau vse svoje čemere, ka je do tejpgamau nej sto.

V čemeraj se je začno pakivati, pa hajde, pripravlo se je v Sombotel. Bus je prišo, on je stau po gor. Ranč sam nej vedo od čemerav, kak je prišo v Sombotel na panauf. Potniki so ga pitali, gda je cug stano v Somboteli, če nešče dojtiti. On se je vzeu pa išo zraven v šaulo.

Sina je najšo na menzi, obedivali so. Od tistec ga je že skurok za vije vlejko k profesori. Tam je vöprišlo, ka se je Lorenc v edno lagvo kompanijo not zmejšo, stera od diskona do diskona ojdli, za šaulo se pa ne briga. Lederni gvant pa čizme so pune zvezjd nabite, vlese ma zapüščne, pogled pa nikši nej. Zaman je oča kaj pravo njemi, malo se je nasmej držo, pravo je pa nika nej. Zdaj je Lorenci krv v glavau prletela pa je malomi pred profesorom takšoga dva zavüje zaküiro, ka ma je glava ta pa nazaj lejtal. Profesor ma je pravo, ka je tau nej vse. Ovak trbej tau rejšiti. Mali je nika nej pravo, samo z rdečimi llicami doj na pod gledlo pa se je malo nasmej držo.

Profesor je očo pa sina tam njau. Oča, steri je že malo čemeran bio sam na sebe tö, je etak pravo sinej: "Mali, neščem čüti več od nikšoga discona, od nikšoga takšoga, ka se ne šika. Povejmi ti, če mo eške gnauk od tebe takšo čüjo, domau mi ne odi. Ali boš pošteni človek, kak tvoje sestre pa starišje, ali pa leko deš, kama škeš. Ti meni neš sramoto delo!" Mali je stisno lampe. Edno

DO SRCA SEGA?

rejš je nej pravo. Na njegovom obrazu je pa znamenje bilau. Oča ma je sramoto naredo pred padaši. "Tau ma nigdar ne odpüstim," si je mislo.

Lorenc bi rad nika lep-sega ti povedo svojmi sini, dapa nikak se je nej pršikalo. Znautri je pa zatok čüto, ka bi tau leko ovak ti obredo. Dapa med njima je stala mati. Etak sta pa obadva mela nika bridkoga v srcaj, v mišljenji, če sta rejsan nej na smrt čemerniva bila eden na drugoga. Takša je moška natura.

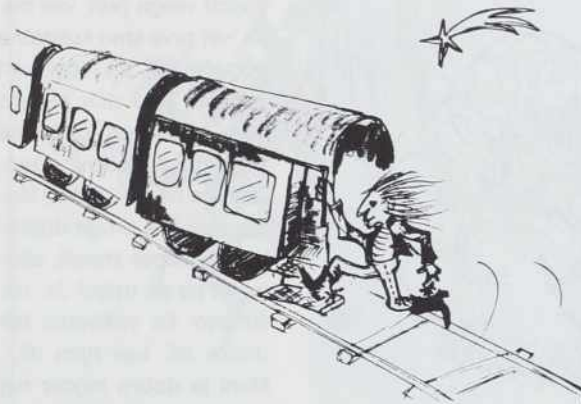
Mali Lorenc je vsakšji petek prišo domau, če je pondejlek rejsan nej furt išo v šaulo. Od daumi je odišo že nedelo popodnevom, gde je lango, so stariške nej vedli.

Tak je odišlo par kednov. V šolaj so že bile vödane počitnice. Vsi dijaki so prišli domau. Božič pa Nauvo leto se je prebližavalo. Lorenca so ti čakali. Najbole ga je čako oča. Ženi je nej vse ovado, ka se je zgodilo v šauli, samo je telko pravo, ka je maloga vred vzeo. Agneška se je od toga bojala, od toga "vred vzeo". Njeno srce je nemirno bilau od tistoga minuta mau, kak je Lorenc nazaj prišo iz Sombotela.

Deca je že vsepovsedik doma bila, samo njenoga maloga nej bilau domau. Tau se je eške nej zgodilo. Držina se je pripravila na Božične svetke, vsakšomi so küpili lejpo darilo. Maloga pa nin nej bilau. V šaulo bi zaman šli, tam nikoga nejga, nišče ne zna, kama je odišo. Odišlo je par dnevov. Sveti den, sveta nauč je ti. Držina je okinčala krispan, darila so sklali pod njega. Mati se je naskrivoma skončila. Oča se je ranč dosta nej znautra zdržavo, na silo je zvüina delo pa frčko. Nej ka bi mogo poslušati, kak ma Agneška v oči meče, ka je napravu s sinaum. Tak je

čutila, ka se je gvüšno nika hudo zgodilo. Matere čütiijo tau.

Pri Somboteli v ednoj maloj vesi se edna bole srmačka držina pripravila na sveto nauč. Tomaž je bio najstarejši v držini, za njim je bilau eške šest mlajšov. Starišje so nauč den delajli, aj leko držina

pošteno žive. S Tomažom je dosta nevole bilau. Kak je gorzraso pa je v srednjjo šaulo prišo v Sombotel, je v edno lagvo bando prišo. Starišje so meli druge brige, nej so se dosta spravali z njim, tak so mislili, ka zatok nikak vözopodi tau šaulo. Tomaž je bio najbavški Lorencov padaš. On je furt emo pejnaze, pa etakšo pa takšno čüdno obleko. Lorenc je mislo, ka je iz bogate držine. Pa nej. Samo je doma kralüvo nad starišami pa so ma mogli vse dati, če so rejsan od svoji lamp vkraj dali.

Na sveti večer sta Lorenc pa Tomaž - kak dva nauriva - zaman ojdla po varaša, samo sta kakše pijance pa laufare srečala. Disko je zaprejt bio, nikam sta nej mogla not titi, gde bi se njima vidlo. Tomaž je etak pravo: "Naš stari mi je pravo, aj gnes gnauk domau pridem. Gnes je sveti večer ali ka? Tak vejš. Božič, ali ka?" Lorenc je že ti nej vseedno bilau. Gda je pa staupo v srmačko ižo, gde so razi velkoga reda pa čüstoče drügo trnok nej meli, te ma je nika eške

bole stiskavalo srce. Večer osem vöra je bila, držina je po večerji začnila na krispani svejče vözigati. Deco so zvali pod krispan. Meli so eden stari gramafon. Gramafon je strdjuto, dapa zatok se je čüsto čüla lejpa pesem "Sveta nauč, blajžena nauč". Mati je vsakšomi razdelila mala darila. Edna mala deklüčina, tak 4

gučo. V Varaši je doj išo s cuga, pa hajde, peški domau. Gda je prišo do vesi, so vküp zvonili za paunaučnico. Do cirkvi je leto kak nauri. Gda je prišo do cirkvi, je stano pred vratami. Ranč te so je zaprli. Pred vratami je poslušo sveto mešo. Nej se je križo, nej moło, samo je stau, stau. Daum, oča, mati, sestre so ma ojdle na pamati.

Po meši je lüstvo domau šlau. Agneška pa Lorenc sta prišla domau, gvantanje sta si dojdala, prmetala sta se na nauč. Na krispani so gorele svejčice. Ka so iz loja, tiste so vgasnili, ka so pa na elektriiko, tiste so njali, aj svejtijo. Edno darilo je bilo eške pod krispanom. Mati je nej smejla tapogledniti. Oča ranč tak, samo ka je on nej vödau svojo žalost. Če je Agneška kaj prajla, ka je z malim, če eške žive ali si je kaj napravu, Lorenc se je korijo z njauv. Znautra je pa on ranč tak čüto. Za dosta bi nej dau, če bi zdaj domau prišo. Edno kupica vijna, eden falaček mesa ma je nej doj šlau, ranč tak nej kak Agneški ti nej. Dosta srmački svetkov je v svojom življenji zadaubo, dapa žalostne nej. Božič - če si mali ali velki, če si bogati ali srmak - vsakšomi do srca sega. Zdaj so ma pa svetki žalost prinesli. Mislo si je, gde so zapravili, če malomi božič gnesden nika ne znamenüje.

Kak si je etak britko pre-mišlavo, je čüto, ka pes laja, dapa brž enja. Zvünejša dvera je nakak opero. Išo je v gang pa je zagledo maloga. Srce ma je skurok vösokočilo. K sebi ga je stisno. Mati je na nje oprla, ka je vidla, je nej vörvala. Tau je bila držini najlepša nauč. Sveta nauč, stera nam do srca sega.

I. Barber

... DO MADŽARSKE

STAVKA ŽELEZNIČARJEV

Po nekaj tednih neuspešnih pogajanj med sindikati železničarjev, Madžarskimi državnimi železnici kot delodajalci in vlado, je prišlo do 36-urne stavke železničarjev. Sindikati so namreč zahtevali 20 odstotkov višjo plačo, medtem ko so jim delodajalci ponujali le 6 odstotkov plus 4. Ti štirje odstotki so odvisni od rezultatov železnic v naslednjem letu.

Kljub temu, da so se pogajanja nadaljevala, je ostala vsa Madžarska brez železniškega prevoza 13. in 14. decembra. Med tem časom je vozil po raznih progah dnevno le po en vlak.

SLOVENIJA - PORABSKIM OTROKOM

Košičev sklad in Studio Maribor Televizije Slovenija sta priredila božično praznovanje z naslovom Slovenija - porabskim otrokom. Prireditev, na kateri so nastopili malčki in učenci porabskih vrtcev, osnovnih šol in gimnazije, je bila 20. decembra v gledališki dvorani v Monoštru.

BOŽIČNI KONCERTI

Zveza Slovencev na Madžarskem in Mešani pevski zbor Avgust Pavel vas vabita na BOŽIČNA KONCERTA, ki bosta 26. decembra. V gornjeseniški cerkvi vas čakajo ob 14.30 uri, v monoštrski (varaški) cerkvi pa ob 17.30 uri. Na koncertih bo sodeloval Moški kvartet iz Martinja.

GDE JE MOJ MILI(KIN) DOM?...

Na Gorenjom Siniki geste en kraj, eno mesto, štero je skor takšo, kak v kakši pripovejsti. Geste eden veliki lejs, sredijsk lesa edna mala iža, v šteroj samí živéjo ena starastara mamica. Nji je bilau 12 mlajšjov, uni pa so meli 8 čeri pa sinauv. Zdaj jim največkrat samo srné gledajo nutri na okno.

Gda sam odo pri njij, pri Onzinovj strini Miliki, je leto bilau, fanj toplo, gor na redki oblakaj so se mali angelčki segrejvali na sunci. Gda sam nutri pokuknivo na okno, so se babica malo zbudjali, ka jaj, kakša srna pa je tau, ka mesto oré očala ma?!

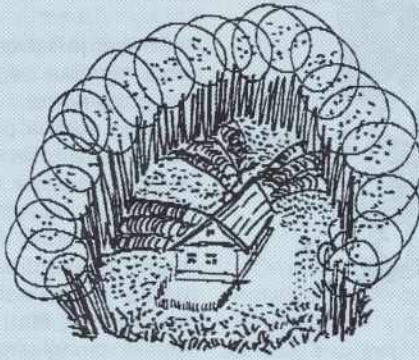
- Tau sam preveč rada, ka tū takši mér ge. Najraj sam sama. Pet lejt ge, ka je mauž mráu. Vala bojdi Baugi, ge se ne bogim. Če rejsan so mi čeri včasik pravile: "Mama, tū nete gé samí!". Ge sam pa pravila: -Nikan nemo išla vō s toga lesa! Zviina, če mo betežna. Ge sam tū rada. Pa bi tū rada mrla tō.

Gda sam sé k vam prišo, sam se najprva nej trnok pokūso k rami titi, ka gvūšno kakšoga velkoga psa mate.

- Meli smo psa, vsigder smo meli, depa gda je mauž mráu, sam pravla, meni nej trbej psa, zato ka cejlo nauč laja, pa se ge te bogim. Do tegamau je mér biu - vala bojdi Baugi -, pa ge se nika ne bogim. Ge sam tū doma od 41-oga februara, te sam svojo čer Ano prinesla.

Vi ste vsigder bogaboječa ženska bili. Ka vam Baug, šteri se je na sveti den naraudo, pa se letos tō narodi, znamenijje?

-Ge sam furt rada ojdla k meši. Zato, ka sam ge nej mejla sladko življenje. Ka nas je dosta bilau, pa gde sam služila, je tō nej vejgabaug ka bilau. V tej žmečavaj sam ge prišla k

Baugi. Dostakrat sam se ceknila pa djaukala. Te so mi gospaud plebanoš Kuhar pravili: "Bojte méрни, pa se tolažite, pa se veselite, ka mate križe! Samo naj vam Baug zdravdje dá pa naj vas ne kaštiga, pa te gnauk videli blajženo zveličanje - pa vejgabaug, če je tau že stoj viudo, ka te vi videli!" Tak so mi pravili. Zdaj naj prej toma svetniki molim, te tistoga svetnika naj prosim... Deca je tū bila, siromaštvo je bilau...

A ge sam zato trnok dosta trpejla... V tom lesej sam ge potrpliva, pa se ge zato ne bogim, ka je Baug z menov! Včasik tri raužne vence zmolim, včasik menje. Kak cajt mam. Natuma molim, ka tū po lesej zato vsigder nakak odi, pa de mislo, ka se je babi zmejšalo, če mo naglas moli-la?!... Gda morem, te dém k meši, gnes sam nej ojdla, gda cukarni beteg namé pride, té namé tak vred vzeme, ka ge te nika ne morem. En par gni nikam

nédem, pa te malo pá dém. Morem titi, ka tū drugo ne vidim, samo zrak pa srné! Nutri na okna mi gledajo, gda so odprejta!

Prva cajta so velke zimé bili, ka ste pa té delali?

- Tau je söverca eti, Onzin vrh ali ka tau pravijo. Dje buma, včasik je eno vōro trbōlo snejg razmatavati. Sploj pa meni, gda

me je mauž nej baugo. Gda nej sto razmatavati, te je pravo, ka prej nej trbej nikan nej ojditi, lepau sejdi doma!... Vleti pa je dugo rosa. Ge sam v nedelo nigdar nej mogla s sandalami k meši titi, ka bi vse mokra bila od rose... Gé zdaj tau tū gaušče ge, tau je gnauksvejta vse oves biu. Gda sam že sama bila, sam nika kosila té oves, depa mi nej trnok šlau. Gnauk je samo etam kauli prišo Mižer, dojdjau svoj caukmauk, cuj se spravo, pa mi štirikrat kosiu. Nigder ga ne pozabim, kak sam ge tisto rada bila! Tisto je lepau bilau. Nej? Ge sam kresala, kresala, samo ka je nikanej dobro bilau. Žmetno mi je bilau. Un me pa pomilüvo, ka so prva lidgé milüvali staro lüstvo, nej kak zdaj... Vej pa ge sam cejlo leto tū, pa niške ne pride k rami. Prva so sausedge malo vküp ojdli, ali po nedelaj ali po večeraj ali gda je dež üšo. Es niške ne pride cejlo leto nej!

Pa zaka več lüstvo ne poštüje enoga drugoga, kak prva svejta? Ranč veš koškice tō ne lüpa jo trnok vküper, pa perdje tō ne čejsejo.

- Ne vejim, zaka je rejsan tau tak? Vsikši svoje lüpa pa čejše. Ne vejim, vendarak so enoma drugomi nevoškini. Nevoščenaust, modrost, vsega so puni. Že je vsakši vsega pun, vse má. Ja, vej prva smo kukarčne pogače geli, pa repo nutri zribano. Naš oča je odo drva sekat, pa kukarčne pogače s sebov noso. Zdaj pa ne vejo kakše klobase pa vse druge dobraute bi vküper znosili, siromaka pa ne trpijo! Ja, tak štimajo, ka vsikšoma tak dobro dé, kak njim dé... Meni je dobro nigder nej šlau. Deset nas je bilau, pa sam eno kilo krija daubila, ka je tisto zato tō žalostno bilau. Sam takauli za ram išla pa sam tam djaukala. Na, deca je prosila, pa sam nej mejla dati! Vejpa ge sam tō lačna bila!... Vej pa vala Baugi zdaj je zato ovak gé. Ge tō zato malo penzije dobim, tak ka meni nika nej trbej, ge zato sebi leko küpim, ka je fejst potrebno.

Vejpa starejšo lüstvo je zato tak gé, ka zovéjo enoga drugoga k sebi, nej?

- Ah, tau zdaj več nega nej, dragi sinek, ka bi stoj pravo, ka pridí malo povčsi, ali me malo pogledni! Lüstvo zato nigder nej bilo takšo, kak gnesnaden. Ge tū mam svojo paut tū sé vō, gda ge vō s cerkvi pridem, samo zdravan dém, naj me niške nika ne bantüje, zato ka tak nika nej dobro gé... Znaš, gda mi je edna mlada ženska, štera je za tau plačana, ka naj starejšim lidam pomaga, tak pravla, ka mi gezik vkraj

vejže, sam ge tak mislila, ka mo fertig gé, ka mi srce doj z méne odide!?... Te sam k padari ojdla pa sam se tam nadjaukala, sam ga prosila, naj mi dá nikšo vrastvo, ka nemam méra... Depa eške tau dobro gé, ka ge vsakšoma leko od-pistim, ka sam ge nej čemerna gé na njuga nej...

Od tistoga mau so strina Milika že bili v Varaši v špitalaj tō. Tak sam čüu, ka je prej tak porédi be-težnikov trnok malo bilau, kak so uni bili. Ká ka so meni tō tak pravili, ka uni vō s svojoga lesa in kuče nedo šli, tak vejim, ka so zdaj pri svoji čeri v Badacsonyi. Tam do meli svoje božične svetke tō. Naj jim baudejo blajženi! Več kak 80 lejt stara mamica ino babica, štera so osem mlajšjov v strašnom siromaštvi, depa z veliko lübeznijo goropravili, so vendarak tak nej vredni, ka bi v kmečnom lesej - sami - čakali, ka se narodi mali Jezoš...

Mala kuča na sredijsk velkoga lesa pa naj do sprtolejtja, gda prej pridejo nazaj domau, počiva v méri. Ena mala baja zato geste: srné kauli rama s poveznjenimi glavami odijo pa komaj čakajo, naj sprtolejtje grata...

Francek Mukič

SAMO SEDIM PA SI PREMIŠLAVAM...

Na Miklaušovo večer ljudje doma sedijo. Ne mislim, da bi bio takši - kelkokoli je star - komi bi nej napamat prišlo, ka 6. decembra večer pride Miklauš pa z njim vragiček ti. Kak sam na tau brodila, gnauk so samo ružili po dveraj. Te mi je napamet prišlo, ka sam si ranč nej vónalekla črejvla v okno. Včasim sam na tau ti mislila, kak sam ge naura. Že dugo-dugo lejt zaman črejvle vónalečem, nišče mi nika not ne deje. Pa itak. Kak je tau gnauksvejta veselo bilau.

Kak sam si etak premišlaval, znauvič so ružili po dveraj. Zdaj sam skaučila pa oprla dvera. Sveti Baug! Eden lepau zravnjenič Miklauš pa eden vragiček sta stala tam. Miklauš mi je poniudo eden orej pa edno djapko. Mali vrag mi pa prtju s šibov, dapa zatok mi nika nej naredo. Gda sta tau obredila, sta šla tadala.

Vse tau se pa je zgodilo l. 1994, v tom modernom svejti, gda več mladina - mi tak mislimo - nika ne zna od toga, ka je Miklaušovo gnauksvejta nej tak bogato bilau kak gnes. Sto je pa tejava dva poslo po vesí, tisti je gvišno znau pa doživo tiste cajte ti, gda je na Miklaušovo malo ovak bilau.

Kak je gnes? Če z ednov

rečjov leko povejmo, bogato. V vrtcaj, v šaulaj se pobrigajo za tau, da Mik-

smo mi mali bili, smo eške bola čakali Miklauša, kak gnes čaka deca.

lauša not naravnajo, staršje pošlejo drago darilo, puno čokolade pa cukra pa tau tam talajo. Program napravijo in se etak spominjajo na Miklauša. Deca pa čaka pa je malo straj ti. "Če boš lagvi, samo šibo dobiš!" pravijo ma doma, v vrtci pa v šauli. Istina je pa tau, ka vsakši - lagvi ali dober - gnesden ne dobi samo šibe. Tau je, povejmo, normalno. Normalno bi se vidlo, če bi mi, starejši, nej meli druge spomine na Miklaušovo. Gda

Gda je te gnešnji Miklauš prišo pa je nej čokolado talo, liki orej pa djapko, sam nika vidla. Moji mali vnuki so ti pri meni bili. Miklauš njim je orej pa djapko dau. Najprvin so se sploj postrašili od njega. Dapa tč orej pa djapka sta največvredni dar postanila. Gledali so orej, obračali so djapko, pa kak kakšo veliko vrednost, so si djali na skrivno mesto. Naglas so zavalili tau "dosti vredno" darilo. Od toga mi je eške napamet

prišlo, ka z malimi stroški tu leko veliko veselje napravimo. Če si mislimo na gnešnje cajte, gda ljudam nede najbaukše, te de najbaukše, če si stare navade naprej vzememo.

Kak je pa tau bilau po staroj navadi? Mislite, ka je žalostno pa slabo bilau? Nej. Kumaj je čakala mladina, da pridejo na konci leta svetki. Tistoga reda so se mali mlajši nej notravnali za Miklauša. Tau je bila velka skrivnost, v stero je deca rejsan vóvala, tak mali kak vekši. Not so se naravnali velki, vózraščeni podje. Kak so vógledali? Miklauš je emo edno vóobrnjeno bundo, obraz je emo iz popondeklina napravlano, vónamalano, iz prdiva je emo brdau. Največkrat si je na glavau naredo ošpičano šapko, kak eden pišpek. Emo je edno turbo iz kustoga platna, tam not je emo darila. Kakšna? Oreje, drauvne djapke, v zlati papir zasiukane falačke repe. Tau je talo deci. Z njim je pa bio eden vrag ali dva vraga. Tistiva sta se strašno vkup napelala. Oré sta mela, v črno sta naravnjeniva bila, kuste lance sta kauleg seba mela zvezana pa sta mela velke šibe. Etak so ojdli od hiše do hiše. Mlajše so postrašili že te, gda so se preblizavali zatok, ka so z

lancami cingali pa ružili. Gda so pa prišli not, te so nej samo mlajše gledali. Podje so si takšoga reda vóspunjavali čemere nad tistimi deklami, štere so je nej stele meti.

Takšoga reda so že pri izaj goščice lupali. Baug vari, če so se dekle takšoga ipa srečale z Miklauši. Bila je velka dera. Ta den je po vasnicaj vsakšomi človeki - tak malim kak mladini - lejpi svetek bio.

Samo sedim pa si premišlavam. Tau si premišlavam, ka smo dosta vrednosti, ka nas kauleg vzema, zapistili. Rejsan ne živimo léke cajte. Nej je léko naprej postaviti držinam vse, ka je gnesden potrebno. Malo deco že tak navčimo, ka se vse more svejtit, vsigdar more čokolado pa cuker dobiti, kakoli ka njim s tejm zdravje tu pokvarimo. Delamo naučden, malo smo z držinov.

Eden mali, nedužen človek pa tau sprejme (elfogadja), ka dobi. Zatok bi našim mlajšom leko pokazali vrednost, stero se ne dá kípiti. Vrednost, stero nam zemla poniija. Djapko, grúško, slivo, oreje. Tau tu leko za darilo damo. Kak je dau mali Miklauš meni. Vejpa on vej! Nej?

I. Barber

Iz ene zadnjih oaz neokrnjene narave ... za vse tiste, s katerimi želimo to bogastvo deliti

Pomurske mlekarne iz Murske Sobote Vam nudijo kvalitetne izdelke:

- trajno mleko in smetana
- maslo 15, 20, 125 in 250 g
- mleko v prahu 500 g (hrana za dojenčke)
- instant posneto mleko 400 g
- evaporirano in kondenzirano mleko
- ledeni čaj
- instant domači čaj
- instant kava
- Gibko (napitek za športnike)
- SADKO - sadje s smetano

Sodobna proizvodnja, tradicija in izkušnost kolektiva so jamstvo kvalitete izdelkov.

Pomurske mlekarne Murska Sobota p. o., Industrijska ulica 10, p.p. 230
Telefon 069/32-330, telefax 069/22-339

ČEDNA MIŠLENJA ZA NAUVO LETO...

- Od blajženosti do pogübelnosti je samo eden mali stopaj, ali od pogübelnosti do blajženstva je duga paut.

- Ka ti je vrejda edna sreberna velka posau-da, če je puna skonz.

- Sto s psaum dojleže, z bujami stane.

- Nega lagve matere pa nega dobre smrti.

- Če nas naš prijatel ške obiskati, smo z njim tak kak z dežjom: pro-

simo ga, ka aj ostane, čemerasti smo na nje-ga, če dolgo ostane.

- Za ribo pa za gosta (vendég) je tū istina. Na tretji den obadva von-jata.

- Prosi od svoja sovra-žnika tanače, pa čini naopek.

- Baukše je s čednim v pekli, kak z naurim v nebesaj.

- "Svejt je moj!" pravi človek, gda se narodi

pa malo pesnico vküp-stisnjeno drži.

"Nika nemo s seov neso," pravi steri mira, pa kaže oprejto dlan.

- Človek več vöprstane, kak pet güncov leko taodpela.

- Vsakši ma edno prgiško smetja pred dverami.

- Če si lačen, liži sau - te boš žeden.

I. Barber

Slovincem na Madžarskem SREČNO 1995

Moja domača banka

Pomurska banka d.d.

Murska Sobota

PISMO IZ SOBOTE

TOU LETO SMO DOBRO OBODILI

Nekšen vrag je v človeki, ka njemi na vijuo šepeče o tiston, ka je dobro pa ka je lagvo. Ali, vsigdar tak vöspadne, ka človeki v vijui samo tisto ostane, ka je bilo dobro in vesejlo. Tisto pa, ka je lagvo bilou, se brž pozabi. Tisti vrag nan tou napravi, ka o tiston dobron ške vsefelej vküper nameče, o lagvon pa bole šepeče. Pa te človek na vse tisto pozabi. Zdaj, gda van tou pišen, mi eden takšen vrag na rami sedi pa mi notri v vijuo kriči o vsen, ka je dobroga bilou v ton leti, štero de vsikši čas preminoulo. Tak mi kriči, ka se spoj nemren spoumniti, če je bilou kaj lagvoga v ton preminoučon leti. Nikša takša stvar se mi nemre iz spomina vözliščiti, vseposejdi vijdin same lejpe pa dobre stvari, ka so se zgodile.

Zdaj te vse tak vövijdi, ka smo tou leto dobro obodili. Pejnez pa zdravja je bilou za vsakšoga. Država je nej enoga človeka znorila. Kaj bi ga pa norila. Cilou tak dobra je bijla, ka smo mi leko njou norili. Vsi lidje smo se tak radi meli, ka je niške nej nikomi nika slaboga napravo, niške nej o nikon lagvo kouli gučo, niške je nej človeki slaboga zelo.

Ka je pa zdaj tou? Tej vrag, ka mi je na rami sejdo, je odišo in mi več ne kriči notri v vijuo. Vej pa tou, ka san do togamau napijso, tou je edna velka norija. Sto je pa meu zadosta pejnez? Mogouče edno par, mij, navadni lidje pa smo štikali kraj s krajon, pa smo kumaj nekaj tou leto preživeli. O zdravji, boukše, ka ne gučin. Že san prišo v tista lejta, ka me zača po nogaj pa po ledvaj trgati. Ravno v ton leti san največ zavolo toga kouli padarov lejto, ka me je sprepikal po cejlon tejli, najbole pa na tiston mesti, na steron sedin.

Država pa tisti, ka njeni kormánj v rokaj držijo, so norili kak ške nigdar nej. Leko so si talali pejneze, odavali pikše pa pištole, norili z avtojami, niške njin je nika nej mogo. Vsevküper je že tak daleč prišlo, ka so tej prejdni spoj več nej skrijvali, ka vse so spokradnoli. Če pa je kakšen navaden človek probo kaj takšoga, če si je samo zmislou kaj takšoga, že njemi je za šinjekom stal cejli regiment policajov. Po novinaj pa so ga vlačili, kak če bi najmenje tri bujo.

Tej vrag me je napelo, ka so se lidje radi meli. Tak si brodin, ka je v ton leti med lidmi spoj nej bilou nikše ljubezni. Ške najboukši pajdaši so se znali na smrt sposvaditi. Cejle držine so se sposvadile zavolo erbije. Telko lagvoga so lidje tou leto znali praviti eden od drugoga, ka me vse čüdiva, ka je nej prišlo do bojne. Tej dnejevje pa san zvedo, ka so mi bar trije želeli, ka bi se mi rouka posišijla.

Bougi vala, pa si na mojoj rami. Če bi ške bole dolgo odo kouli, ne ven, kak bi se tou moje pisanje skončalo. Ka mi kričijš na vijuo? Ja, vrag moj, tou pa ti dan valati. Pejnez je rejsan bilou kak blate. Ka praviš? Zdravje? Zdrav san kak dren. Nigdar san se nej boukše počüto. Rejsan san pri zdravji.

Ka je?

Znaš ka smo? Rejsan, tou leto smo rejsan dobro obodili. Ali tou leto, ka je zdaj pred dverami, kak de ške tou dobro. Tak de nan lipou, ka spoj lidje nedo mejrali. Že za naprej leko poven, ka smo že tisto leto tō, ka prijde, tisto 1995 dobro obodili. Nači ranč nemre biti.

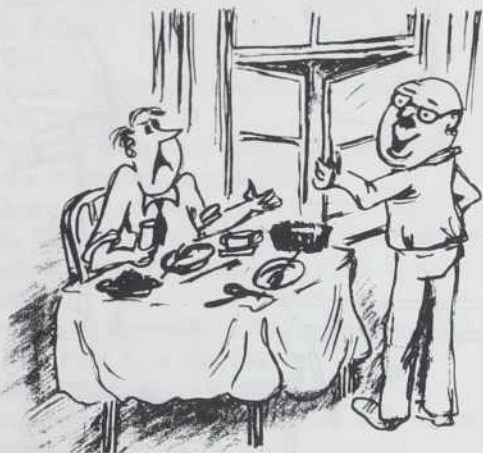
MIKI

NIKA ZA SMEJ

PO OBEDI

Naš šparavan Ivan je etognauk na obed przvau svojga padaša. Tak je mislo, ka ga na lejpe božične svetke malo preseneti (meglepi). Obed je dober bio, dapa zatok nej takši, ka bi leko pravo, ka je vse zadosta pa najbaukšo

bilau. Padaš se je nikak zatok nadjo. Padaš pa zdaj tak misli, ka Ivana nede gordržo, se vzema, gorstane od stola. Naš Ivan pa etak: "Dragi moj padaš! Vej pa že neš taleto? Vej pa eške nika mam zaté, ka se leko malo pofriškas."

Padaš nazaj sede, naš Ivan pa dé k okni, pa goropré...

TORTA

Mlajši se v šauli računanje včijo. Etognauk je leranca etak prajla malomi Hermani: "Herman, ka de pekla tvoja mama na svetje?" Herman pa: "Moja mama na Silvestrovo dosta kiija pa peče. Dapa nigdar ne fali edna velka torta."

Leranca pa: "No, Herman. Povejmo, vi ste doma štirje mlajši. Na Silvestrovo mama na štiri tala rastala torto, tak je pravično. Kak pa mama te rastala torto, če povejmo, k vam pridejo sausedje z dvömi mlajši?"

Herman pa: "Nikak nej. Nazaj potisne torto v hladilnik."

PROSI LEKO

Dva padaša, Hugo pa Izidor, si etak gučita: "Hugo! Kak ti tau napraviš, ka na božič küpiš takši dar svojoj ženi, s šterim je zadovolna? Vejš, ge se trüidim, trüidim, dapa tak vidim, ka nigdar ne zavadam, ka bi si moja želejla."

Naš Hugo pa etak: "O, moja žena si kakoli leko želej na svetke."

"Rejsan," pita Izidor. "Pa velka želja ima?"

"Kak ge znam," pravi Hugo, "že deset lejt furt edno lejpo bundo želej..."

PRAZEN GLAŽ

Na Silvestrovo se s cugom domau pelajo tej baukši, šteri so v Somboteli pozdravljali staro leto. Tau njim je nej dojšlo, ka so tam spolokali, s seov so tu vzeli nistarne glaže. Po cugi so tadale pili. Eden glaž je že prazen, gda ga naš Laci tavö liči na okno. Njegvi dragi pijani padaš pa etak: "Laci! Zakoj si pa té glaž tavö smekno na okno? Ne misliš, ka s tejm komi kvar, nevolu napraviš?"

Naš Laci pa: "Nika se ne boj. Té glaž že nikomi nede škodo, té je prazen."

DARILO

Naš Lorenc pa Kare sta dobriva padaša. Obadva sta nesrečniva zatok, ka žene tak šparajo, ka si ne smeja eden špricer vzeti, doma pa še ranč pošteno nej nagesti. Mata ednoga padaša, dapa tam je ranč tak. Zgučala sta si, da ta k tomi padaši šla, pa če sta že notzglasila, te do že

njima nika mogli ponüditi.

Gda prideta do dver, té eden začne brsati po dveraj, té drugi pa etak: "Zakoj pa tau delaš?"

"Zakoj, zakoj? Zatok, ka do zdaj oni tak mislili, ka pune roke mam z darilom pa do včasim leteli dvera opirat."

BRATA

Eden mladi grof, komi so stariše pomrli, se je vzeu pa not zopodo vse tiste vasnice, stere je za erbo daubo. V ednoj vesi je pred žüpana zapovedo ednoga mladoga človeka, s šterim sta tak gnakiva bila kak dve djajci. Mladi grof, steri je dugo lejt v tujini bio, tam se je včijo, je nikanej vedo od domovine. Zdaj etak pravi tomi pojbi: "Pojep, takši si, kak če bi mi pravi brat bio. Povej mi, tvoja mati je nej služila pri mojomi oči, pri grofi?"

Pojep pa zdaj etak: "Nej. Dapa vejte, gospod, moj oča je bio vašoj materi kočis."

I.B.

ZDRAVILIŠČE MORAVSKE TOPLICE

**VSEM BRALCEM
ČASOPISA "PORABJA
ŽELIMO VESELE
BOŽIČNE PRAZNIKE
IN
SREČNO NOVO LETO 1995!**

**ZDRAVILIŠČE MORAVSKE
TOPLICE**

PORABSKI ETNOLOŠKI SLOVARČEK

1. česalnik (lendergáló) - riu (GS, DS, R, V), rigeu (Š, A, Sv, Sa)
2. enojni jarem (egyes járom) - máli djäre(a)n(m)
3. greben (gereben) - škét (GS, DS, R, V), ščet (Š, A, Sv, Sa)
4. hlapec (szolga) - lápe(a)c
5. klin in srp (kévekötő bot és sarló) - klin, kosíca (GS, DS, R, V, Š, A), srp (Sv, Sa)
6. klopotec (kereplő) - klo(a)fóutec (GS, Sa), klapóutac (DS, R, V, Š, A)
7. kopolja (kerti kapa) - krámpe(a)c (GS, DS, R, S, Sa), mala mótká (Sv)
8. kozol (kászu) - kozóu(r) (GS, R, V, Š, A, Sv), kozóla (Sa)
9. kropilček (szenteltvíztartó) - stüdenec za posvėčano vodóu
10. kropnjača (párukád) - pár s kršnjáčo (GS)
11. locne (hajdiván) - locné (GS)
12. méntrga (sütőteknő teknőlabon) - korito i masitnjek (GS), kuríta (DS, R, V, Š, A, Sv, Sa)
13. mlečnik (köcsög) - štíclí (GS, DS, R, V, A, Sv, Sa), štüclín (Š)
14. monga (mángorló) - dúga próuka (GS), próuka (DS, R, V, Š, A, Sv, Sa)
15. oselnik (tokmány) - vodéjr/kámen
16. pinja (köpülő) - matün(i)ca (GS, DS, R, Sv, Sa), matójnica (V, Š, A)
17. pirh (hímes tojás) - reménke (GS, R), pisance (DS, Sv, Sa), pisane djájce (V, Š, A)
18. podstavek (edényalátét) - táclí (GS, DS, Sv, Sa), potáč (Š, A, Sv, Sa)
19. polič (kancsó) - štúček (GS), vrč (DS, Sv, Sa), štójdclín (R, V, Š, A)
20. potičnica (őzgerinc) - góusanca (GS), zibanca (DS), ziba (R, V, Š, A, Sv, Sa), dúga pónaf (Sa)
21. pralica (gyomlálóvas) - strgáča (GS)
22. preslica (guzsaly) - preslíchnjek (GS), kóudala (Sv)
23. robec (zsebkendő) - šnájtéklí (GS, DS, Sv), vacalejčec (R, V, Š, A, Sa)
24. svitek (fejtekercs) - svíjek (GS), glávnje(a)k (DS, R, V, Š, A, Sv, Sa)
25. trinožnik (vasháromláb) - drájfus
26. vrč za vodo (bugyigakorsó) - pütra
27. železne vile (vasvilla) - börgle (GS), železne vile (DS, R, V, Š, A, Sv, Sa)

GS: Gorenji Sinik
 DS: Dolenji Sinik
 R: Ritkarovci
 V: Vejrica
 Š: Števanovci
 A: Andovci
 Sv: Slovenska ves
 Sa: Sakalovci

Hvala za pomoč vsem, ki ste poslali odgovore na kviz "Ka je tau?"

Marija Kozar

NIKA ZA SMEJ ZA DECO

BREZ INJEKCIJE

Naš mali Lali je spoj šparo svoje male filerčke zatok, ka bi rad svojimi brati nika kúpo za božič. Etognauk je njegvi brat, mali Števan, za volo lagvoga zoba tak cvilo pa kričo, ka ga je trbelo včasín k doktorí pelati. Navola je samo tau bila, ka so

starišje nej čajt meli z njim titi, etak so pa Lalina poslali. Dali so ma pejnaze. Gda sta prišla k doktorí, Lali pravi: "Gospod doktor, brez inekcije vópotegnite zaub." Doktor se čúdiva pa ma pravi, aj sede. Naš Lali pa zdaj naprej pošla svojga brata, pa ga not posadi v stolec. Etak je pršparo pejnaze za inekcijo pa je leko kupo darilo svojimi brati.

DEKLA ALI POJEP

Prauto božiča je deca že vse bole nepotrpliva, že čakajo počitnice. Etognauk se je naša maia Ema v šauli - gda so se drugi na dvoričí špilali - v klasi strašno skončila pa cmúkala. Školnik je notstaupto, pa se je čúdivo, ka je nakak túj pa se žalosti. Staupi k mali Emi, pa ji pravi: "Tau maš edno veliko čokolado mali pojbič, samo se ne žalosti."

Maia Ema pa etak: "Tau je, gospaud školnik, nej mogoče."
 "Pa zakoj nej?"
 "Zatok, ka sam ge nej pojbič líki deklčina."

ŠPARAVNA DRŽINA

Etognauk je naš mali Gustek v bauto ušo, pa je s seov neso eden mali pisker. Prosi

bautoša, aj ma ga napuni z medom. Bautoš ma ga napuni. Mali Gustek etak pravi: "Dragi bautoš, zdaj nemam s seov pejnaze, vej moj ati zran vóplača."

Bautoš včasik čemerasti grata pa etak pravi: "Poznam ge že vas, kak vi vópláče." S tejm je vzeo pisker pa je med nazaj notvlejo v bečko.

Gda je mali Gustek domau prišo, etak pravi svojimi očí: "Ata, prav si emo, v piskri je ginau telko meda ostalo, ka mi dojda na dva falata krúja."

POMOČ

V držini je velko veselje na sveto nauč. Pod krispanom vsakší ima nika za dar. Najbole so pa itak mlajši veselí.

Na sveti den pred podnevon gnauk samo velka nevola nastane med mlajši, gda mati etak pravi: "Aranka, zakoj pa tak žalostno djaue tvoja sestra, mala Mici?"

Aranka pa: "Draga mama! Ge ne vejñ. Ge sam go nej zbantúvala, bole sam ji pomagala." Mati pa: "Pa ka si ji pomagala?"

"Mami, pomagala sam ji čokolado pogesti."

PO SODAČ KOM

Mali Miši spoj rad ma svojga dejdaka. Etognauk je tam bio pri njemi, pa so dejdak spoj radi bili njemi. Dejdak s ga pa pitali, kak se pa kaj včí. Naš Miši pa etak pravi: "Dejdi, tak po sodačkom."

Dejdak pa zdaj: "Kak je pa te tau?"

"Dejdi tau je tak, eden, dva, eden, dva..."

NA ZDRAVJE IN DOBER TEK ZA PRAZNIČNE DNI

Božična in novoletna praznovanja se naglo bližajo; vsak izmed nas razmišlja, kje in kako jih bo preživel. Nekateri bodo odšli na bučne zabave v plesne dvorane in tam pričakali novo leto, večina pa nas bo kar doma. Praznovanja v ožjem krogu prijateljev so vedno zanimiva in prisrčna. In če smo gostitelji, se moramo še posebej potruditi. Ne le gora različnih jedi in sodi vina, veliko domiselnosti in izvirnosti je potrebno, da bo naše domače praznovanje res nekaj posebnega.

Najprej miza: ta naj bo svečano okrašena, saj je videz pri skupni večerji nadvse pomemben; pravimo, da jemo tudi z očmi. Praznični pogrinjek naj ima novoletni nadih, lične ikebane z malo spretnosti in domišljije zlahka pripravimo. In kaj damo v krožnike in nalijemo v kozarce? Koliko gostov, toliko okusov, to drži; a kljub vsemu vam bom ponudila nekaj preverjenih dobrot, ki teknejo, lahko trdim, vsem gostom: tatarski biftek s kaviarjem, koktajl s šampanjcem in čudežni koktajl za zdravljenje v "mačjem" jutru. Vi boste vse ostalo seveda dodali sami; to je le za popestritev prazničnega jedilnika.

TATARSKI BIFTEK S KAVIARJEM

Potrebujemo: 600 g sesekljane ali zmlete pljučne pečenke (bélszín), 4 sveže rumenjake, čebulo, kisle

kumare, sol, poper, papriko, paradižnikov ketchup, olivno olje, gorčico, malo konjaka, brizg tabasco omake in sojine omake, po okusu še malo začimbne mešanice pikantnega okusa, 3 žlice črnega kaviarja.

Tatarski biftek bi se naj mešal pred gosti ali pa bi si ga ti mešali sami; iz izkušenj pa vem, da ga je najbolje pripraviti že v kuhinji in lepo dekoriranega z različnimi vrstami vložene in sveže zelenjave servirati. Postopek priprave je preprost: v skledo damo mleto meso, rumenjake, drobno sesekljano čebulo, kumare (mogoče še olive in kapre - dodatki so lahko zelo pestri), začimbe in ostale sestavine. Sproti mešamo in dodajamo sestavine po okusu. Goste vprašamo, če želijo biftek blagega ali zelo pikantnega okusa (pri meni je zelo pikanten!). Ko se nam zdi okus pravišnji, primešamo še kaviar. K bifteku, ki ga damo na večji pladenj in lepo okrasimo, ponudimo maslo in zapečene rezine belega kruha. Dober tek!

KOKTAJLI S ŠAMPANJCEM

To so osvežilne alkoholne pijače, ki jih serviramo zelo hladne v visokih kozarcih kelihove oblike. Najprej pomešamo vse sestavine, na koncu dolijemo šampanjec. Pijemo jih kot aperitiv, pa tudi polnočno nazdravljanje s šampanjskim koktajlom ni greh.

KOKTAJL KAMPARI:

(vse sestavine so za 6 kozarcev) 3 dl kamparija, sok 1 limone pomešamo in nalijemo v kozarce; dolijemo šampanjec in ok-

rasimo z limonino lupino.

KOKTAJL DIPLOMAT:

1 dl pomarančnega likerja in 4 dl pomarančnega soka pomešamo in nalijemo v kozarce; dolijemo šampanjec in okrasimo z rezinami pomaranče.

KOKTAJL EKSOŠIK:

2 dl kivijevega likerja, 1 dl vodke, 1 dl gina, 0,5 dl kivijevega soka pomešamo in nalijemo v kozarce; dolijemo šampanjec in okrasimo z eksotičnim sadjem. NA ZDRAVJE!

KRVAVA MARY:

ta koktajl z malo nenavadnim imenom je učinkovit napitek zoper mačka (tisto, ne preveč lepo počutje po veseli noči). Dobro zmešamo: (na 1 osebo) 0,6 dl vodke, 1 dl paradižnikovega soka, ščepec soli, brizg tabasco omake, brizg worcestrske omake (kupimo ju lahko v vsaki večji živilski trgovini - tabasco souce), sok polovice limone in 3 ledene kocke. Nalijemo v kozarec in posujemo s poprom. "Bolnik" mora na popiti na dušek.

Pa blagoslovljen božič in srečno, zdravo ter uspešno novo leto Vam želim!

Valerija Perger

VSEM BRALCOM ŽELIMO

BLAJŽENE BOŽIČNE SVETKE

IN

SREČNO NOVO LETO

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p. p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST
Arhitekta Novaka 4,
69000 Murska Sobota
Slovenija

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-715/93 mb z dne 3.11.1993 se časopis PORABJE uvršča med proizvode, od katerih se plačuje davek od prometa proizvodov po 13. točki tarife 3 zakona o prometnem davku (Ur. list RS, št. 4/92).

